

E. du Perron Genootschap

EdPG-secr. Petra Mars, Kruisstraat 18, 1353 AN Almere • Telefoon: 06 31 68 87 64
E-mail: info@edpg.nl • Website: eduperrongenootschap.nl / eduperron.nl

Nieuwsbrief 2020 – Jaargang 27, nummer 3

1 Wim Huijser

2 Bijeenkomst in Dordrechts Museum

Notulen Jaarvergadering E. du Perron Genootschap, 27 september 2020, Dordrechts Museum te Dordrecht

1. Opening / Mededelingen / Ingekomen stukken

Voorzitter Kees Snoek opent de vergadering om 14:00 uur en verwelkomt de 24 aanwezigen, waaronder 13 leden. De presentielijst gaat rond.

Bericht van verhindering is ontvangen van: Manu van der Aa, Margreet van der Wal, L.B.E. Vonk, Wilma Scheffers, John Soedirman, René Verschuur, Carmelita Zeyl, Rob Luckerhof
De agenda wordt zonder wijzigingen vastgesteld.

2. Notulen Algemene ledenvergadering 4 mei 2019

De notulen worden vastgesteld en ondertekend door voorzitter en secretaris.

3. Jaarverslag 2019 van de voorzitter

Kees Snoek leest het jaarverslag over 2019 voor. De tekst wordt gepubliceerd in de komende nieuwsbrief.

4. Financieel jaarverslag 2019, begroting 2021

Jaarcijfers 2019

Arthur van Schendel geeft een toelichting op de jaarcijfers: dit verloopt elk jaar volgens een vast patroon. Het jaar 2019 is opnieuw afgesloten met een (klein) positief saldo.

De kascommissie (Wim Hazeu en Gert Selles) heeft de financiële stukken over het jaar 2019 in orde bevonden. De vergadering dechargeert het bestuur voor het financiële beleid.

De kascommissie wordt door de vergadering bedankt voor hun werkzaamheden.

Een nieuwe kascommissie zal bestaan uit Gert Selles en Hans Ruijgers.

De vergadering gaat akkoord met de jaarcijfers.

Begroting 2021

Over de begroting 2021 zijn geen vragen of opmerkingen.

De begroting wordt door de vergadering goedgekeurd.

5. Bestuursamenstelling

Kees Snoek en Arthur van Schendel zijn herbenoembaar. De vergadering is akkoord met hun herbenoeming.

6. Wat verder ter tafel komt

- Arthur van Schendel vertelt dat vanaf 2020 de Stichting Menno ter Braak en het E. du Perron Genootschap van start zullen gaan met een stipendium, een stimuleringsubsidie voor het schrijven van een tijdschrift-, kranten- of websiteartikel waarin Ter Braak of Du Perron centraal staat. Elk jaar wordt een bedrag van €750 beschikbaar gesteld aan een auteur of wetenschapper voor het maken van een publicatie. Het Menno ter Braak-stipendium wordt jaarlijks afgewisseld met het E. du Perron-stipendium. Dit najaar zal het persbericht over het Menno ter Braakstipendium verschijnen, in 2021 het stipendium van E. du Perron.

7. Rondvraag en sluiting

- Ad Rigters vraagt of het bestuur nog nagedacht heeft over de opmerkingen die vorig jaar gemaakt werden over de E. du Perronprijs. Het is jammer dat de prijs niet zo dicht meer bij Du Perrons gedachtegoed is gebleven en dat er niet meer iemand namens het EDPG in de jury zit. Kees Snoek antwoordt dat hij Lodewijk Verduyn heeft gevraagd voor de jury (hij behoort tot de jongere doelgroep), maar dat hij het nog te vroeg vond om dit te gaan doen. Kees zal nog een keer contact opnemen met de voorzitter van de jury.

Op 15 oktober a.s. vindt de uitreiking van de E. du Perronprijs plaats, winnares is Ellen Deckwitz en de lezing wordt gegeven door Maxim Februari.

- Tot slot meldt Kees Snoek dat er voor deze bijzondere middag een speciale uitgave is gedrukt: het gedicht *In memoriam E. du Perron* van C. Buddingh'. Alle leden van het E. du Perron Genootschap en alle leden van het C. Buddingh' Genootschap ontvangen een genummerd exemplaar. De uitgave is voor anderen te koop voor €20,00.

De vergadering wordt gesloten om 14.30 uur.

[PM051020]

Jaarverslag 2019 - door Kees Snoek, voorzitter

Het doet mij genoegen dat onze bijeenkomst van vandaag wordt gehouden in mijn geboortestad Dordrecht, en wel in het Dordrechts Museum, dat na de verbouwing en uitbreiding van tien jaar geleden een grote allure heeft gekregen. Ik ben het museum, met name directeur Peter Schoon en projectleider Sanne Baar, dankbaar voor de gelegenheid die ons wordt geboden om hier bijeen te komen, in dit mooie auditorium dat ons ruimschoots plaats biedt in deze geplaagde tijd. Ik heet niet alleen de leden van het E. du Perron Genootschap welkom, maar ook die van het C. Buddingh' Genootschap, met name Buddingh'-biograaf Wim Huijser, die ik al decennia geleden in Dordts verband heb leren kennen, evenals Roel Leentvaar, voorzitter van de Dordtse Akademie, en alle gasten die op deze prille herfst dag de moeite hebben genomen om hier bij te zijn.

Mijn vorige jaarverslag sprak ik uit op 4 mei 2019 in het Museum Meermanno-Westreenianum in Den Haag. Op de toen gehouden ledenvergadering werden Petra Mars en René Verschuur herbenoemd als bestuurslid, terwijl Cok de Zwart en John Soedirman officieel toetraden tot het bestuur. Frank Okker hield een voordracht over E. du Perron en de Indische belletristes, met de prikkelende ondertitel 'Een banale burgerdame, een trotse gouverneuse en een meesterlijke moord'. Rob Luckerhof sprak over het schrijverscongres ter verdediging van de cultuur, dat in 1935 in Parijs werd gehouden. Penningmeester Arthur van Schendel kon mededelen dat het jaar 2018 was afgesloten met een positief saldo, dankzij de lage kosten van de najaarsbijeenkomst, extra verkopen van *Cahiers voor een lezer* en giften van leden, onder meer een speciale gift van € 1.000 van Manu van der Aa bij zijn afscheid als bestuurslid, waarvoor een aparte reservepost Bijzondere Programma's in het leven werd geroepen. Arthur van Schendel was namens het EdPG betrokken bij besprekingen met het Literatuurmuseum en de Stichting Menno ter Braak over de overname en het beheer van de website eduperron.nl. Hij werd tevens benoemd tot penningmeester van de Menno ter Braak Stichting. De kascommissie, bestaande uit Taco de Kort en Wim Hazeu, dechargeerde ter vergadering het bestuur voor het financiële beleid.

Enkele weken vóór onze voorjaarsbijeenkomst werd in Tilburg, op 16 april 2019, de E. du Perronprijs uitgereikt aan Jan Leyers voor zijn boek *Allah in Europa. Het reisverslag van een ongelovige*, waarin hij een pleidooi houdt voor een open multicultureel Europa. De achtste Du Perron-lezing werd uitgesproken door Gloria Wekker, die in haar deconstructieve lezing van *Het land van herkomst* focuste op gender, ras/ethniciteit, klasse en seksualiteit. Een enigszins verkorte weergave van die lezing, onder de titel 'Jasmijn en maanlicht', werd gepubliceerd in *De Groene Amsterdammer* van 23 mei 2019. Uw voorzitter voelde zich geroepen op deze lezing te reageren. Zijn reactie werd afgedrukt in *De Groene Amsterdammer* van 5 juni. Hoewel Wekker Du Perrons empathie en kritische inzicht prees, kwam haar analyse er toch op neer, dat zij allerlei onbewuste patronen in de roman meende te ontdekken die moesten bewijzen dat Du Perron 'ten diepste gevangen [blijft] in een koloniaal en seksistisch wereldbeeld. Hij maakt inzichtelijk dat het basiselement van kolonisering en de Indische samenleving de "kennis" is dat wij, witten, niet hetzelfde zijn of moeten worden als zij, dat wil zeggen *niet verindischen*.'

Ik bracht in mijn reactie naar voren dat die vrees voor verindisching in de roman komt van de ouders van Arthur Ducroo, en dat Du Perron deze aspecten, die hij zelf achter zich had gelaten, *bewust* in zijn roman had aangebracht. Er is immers een verschil tussen enerzijds de vertellende Ducroo, die naar het woord van Stendhal een spiegel meedraagt om de werkelijkheid (van destijds) weer te geven en anderzijds de reflecterende Ducroo, die op afstand blijft van die weerspiegelde werkelijkheid en daar commentaar op levert.

Het land van herkomst is een gecompliceerde roman, die zich verzet tegen een oppervlakkige lectuur. Het is saillant dat deconstructivistische literatuuronderzoekers zoals Gloria Wekker, en veel eerder, in 1991, Mieke Bal, allebei personages in de roman door elkaar hebben gehaald, waarop zij dan weer schurende interpretaties hebben gestoeld. Zo beweert Wekker dat Ducroo 'met afschuw' de professor met zijn Edammer kaas en ontbloot bovenlichaam beschrijft, wat pertinent onjuist is. Wekker heeft verkeerd (want verbeter) gelezen: Ducroo geeft de ontstelde reactie weer van een lid van de Raad van Indië op deze professor, in wie we trouwens de Nederlandse Bijbelvertaler en taalgeleerde H.N. van der Tuuk (1824-1894) kunnen herkennen. In de context van het verhaal maakt Ducroo zich juist vrolijk over de bekrompen reactie van deze hooggeplaatste ambtenaar, een Jan Lubbes in de tropen. Nauwkeurig lezen is een kunst.

Om meteen door te gaan over de E. du Perron-prijs: de laureaat van 2019 is dit voorjaar bekendgemaakt. Het betreft Ellen Deckwitz, die de prijs krijgt voor haar bundel *Hogere Natuurkunde*. De jury heeft volgens het persbericht hiermee 'een fascinerende en onheilspellende dichtbundel' bekroond, 'waarin verschillende genres, stemmen en

stemmingen met elkaar worden verweven. Aan het woord is een kleindochter die de stem van haar grootmoeder laat klinken en haar oorlogservaringen in Nederlands-Indië onder woorden probeert te brengen [...]. Deckwitz' verhalende poëzie laat zien hoe families getekend worden door *een land van herkomst* dat werd verwoest. Het leed en de veerkracht, ingewikkeld met elkaar verbonden, blijven bestaan in elkaar opvolgende generaties. Dit is een bundel die in een tijd van mondiale crisis troost en relativering biedt.' Die mondiale crisis waarvan de jury gewaagt is er oorzaak van dat wij thans zo wijd uit elkaar zitten en dat de E. du Perron-prijs pas op 15 oktober wordt uitgereikt, bij Kunstloc Brabant te Tilburg. De negende E. du Perron-lezing zal dan worden uitgesproken door Maxim Februari, de laureaat van de P.C. Hooftprijs 2020. Wie deze bijeenkomst wil bijwonen, dient zich ruim van tevoren op te geven. De uitreiking en lezing worden overigens ook geregistreerd via een *livestream*.

De najaarsbijeenkomst 2019 van het EdPG had een bijzondere locatie. Op wens van diverse leden werd er, evenals in 2003, een excursie naar Brussel georganiseerd. Op zaterdag 19 oktober vond onze bijeenkomst plaats in het sfeervolle en prachtig gelegen Herman Teirlinckhuis in Beersel. Manu van der Aa gaf een met fraaie beelden geïllustreerde lezing over literaire activiteiten rond de Passage Hubert, terwijl ikzelf een voordracht gaf over *Het land van herkomst* en Du Perrons debat over identiteit met André Malraux. 's Avonds konden de aanwezige leden genieten van een rustiek diner in restaurant De 3 Fonteynen. De volgende dag werd er geluncht in de Taverne du Passage, het restaurant waar Jan Greshoff een vaste plaats had waar hij zijn vrienden ontving. Hierna maakten wij een wandeling langs adressen van Du Perron in Elsene, zoals we dat ruim zestien jaar eerder hadden gedaan.

Nu ik dit uitspreek, denk ik met nostalgische gevoelens terug aan die eerdere excursie, die werd voorbereid door onze toenmalige voorzitter Frans Bulhof, Manu van der Aa en ondergetekende. Wij zijn daarvoor zelfs een dag apart naar Brussel gegaan, op 1 maart 2003, om het terrein te verkennen. We hebben die dag heel wat afgelopen, herinner ik me, meer dan op 24 mei met de hele groep. Frans Bulhof was onze voorzitter van september 2000 tot september 2004, en ik breng hem hier een eresaluut. Hij is op 12 augustus van dit jaar, drie weken voor zijn negentigste verjaardag, overleden. Na zijn aftreden als voorzitter bleef hij onze bijeenkomsten trouw bezoeken, totdat dit hem fysiek niet goed meer afging. Ik zal hem herdenken in het volgende nummer van *Cahiers voor een lezer*.

Van ons tijdschrift verschenen er in 2019 twee nummers, in mei en in oktober. Het laatste nummer was nummer 50, welk jubileum werd gemarkeerd met enkele bijzondere bijdragen. In het lopende jaar is in maart nummer 51 verschenen met de in Beersel gehouden lezingen. Wij zien uit naar nummer 52, dat dit najaar zal uitkomen. Maar er valt nog meer te verwachten! Ons bestuurslid John Soedirman, die tevens penningmeester is van de Indische Genealogische Vereniging (IGV), heeft het bestuur van de IGV weten te overtuigen om een speciale uitgave het licht te doen zien met artikelen over Du Perron die merendeels zijn verschenen in *Cahiers voor een lezer*. De titel voor deze uitgave zal luiden: *Eddy du Perron: leven volgens de eigen aard*. In de afgelopen coronazomer heb ik de kopij persklaar gemaakt. John Soedirman heeft een voorwoord en een artikel over zijn leermeester Fred Batten geschreven en zal toezien op het drukproces. Naar verwachting kan dit boek eind oktober verschijnen. De uitgave wordt een soort afscheidsgeschenk van John, want zijn gezondheidstoestand noopt hem om zich terug te trekken uit het bestuur. Wij nemen nog niet officieel afscheid van hem, maar danken hem nu alvast voor zijn inzet. Rest mij u allen een aangename bijeenkomst toe te wensen.
Kees Snoek, 25 september 2020.

Najaarsbijeenkomst 27 september

De lezingen van Kees Snoek en Wim Huijser zijn opgenomen in het Cahiers voor een lezer 52. Na afloop van de bijeenkomst werd de bijzondere uitgave van het gedicht 'In memoriam E. du Perron' van C. Buddingh' uitgereikt aan de aanwezige leden. De overige leden ontvingen het boekje per post. We kregen een aantal aardige reacties van de leden, waaronder deze:

*Wat is dat een prachtige uitgave van C.Buddingh's gedicht dat ik toegestuurd kreeg!
Ook omdat ik zelf boekbindster ben en me ook wel eens aan de drukpers gewaagd
hebt, bewonder ik het enorm. Het gedicht is heel mooi, om vaak te herlezen en dat is
des te meer een feest omdat het zo mooi is vormgegeven. Zeer veel dank, dus.
Met hartelijke groet,
Grietje van der Goot*

En deze van Edo Huber:

Een plezierige verrassing het mooie gedicht van Buddingh' In memoriam Du Perron dat U mij onlangs toezond. Het heeft mij er toe gebracht een "dichtsel" van een tijdje geleden zoals ik dit soort schrijverij noem, te voorschijn te halen dat betrekking heeft op Du Perron en mijn verhouding tot hem. Enige pretentie heb ik met dit soort geschrijf niet, het is voor mij spelen met taal als ik een onderwerp bij de kop heb dat mij belang inboezemt.

DROOM

**Een onbestemde kamer, een stuk of wat mensen
in kalm, keuvelend gesprek,
het Du Perron Genootschap in vergadering bijeen.**

**Binnengekomen, wat onwennig, valt mijn oog
op wat er ligt op een lange tafel,
ik herken van een foto de hoed en jas van Du Perron.**

**Van eenzelfde postuur, kort en enigszins gezet,
stel ik voor deze parafernalia
op te zetten en aan te trekken.**

**De vergadering stemt in en begroet mijn transformatie
met een beschaafd applaus.
Identificatie voltooid.**

Stichting Menno ter Braak en E. du Perron Genootschap starten met stipendia

Vanaf 2021 gaan de Stichting Menno ter Braak en E. du Perron Genootschap van start met een stipendium, een stimuleringssubsidie voor het schrijven van een tijdschrift-, kranten- of websiteartikel waarin Ter Braak of Du Perron centraal staat. Elk jaar wordt een bedrag van 750 euro beschikbaar gesteld aan een auteur of wetenschapper voor het maken van een publicatie. Het Menno ter Braak-stipendium wordt jaarlijks afgewisseld met het E. du Perron-stipendium.

In 2021 zal voor de eerste keer het Menno ter Braak-stipendium worden uitgereikt. Zie de bijlage voor het volledige persbericht.

E. du Perronprijs 2019

Op 15 oktober jl. vond de uitreiking van de E. du Perronprijs 2019 plaats. De prijs is toegekend aan Ellen Deckwitz voor haar bundel *Hogere Natuurkunde*. Maxim Februari hield de jaarlijkse voordracht. Er konden maar een beperkt aantal mensen aanwezig zijn. Daarom is er op You Tube een [filmpje](#) van de uitreiking geplaatst.

Uitgaven, signalementen

- In de NRC van 16 juli 2020: Du Perron wordt in één adem genoemd met Multatuli en Anton de Kom: schrijvers van boeken die sinds kort deel uitmaken van de 'Canon' van Nederland. Over de verschillende posities van dit drietal in het post- of antiekoloniale krachtenveld moeten we het een andere keer maar hebben.

<https://www.nrc.nl/.../de-kom-na-86-jaar-op...>

- Du Perron komt als vriend van Pascal Pia voor in de monografie *Albert Camus. Soleil et ombre* door Roger Grenier (Paris: Gallimard, 1987). Op blz. 93 staat:

"Mais André Malraux, le grand écrivain hollandais Eddy du Perron, et bien d'autres, n'ont jamais caché la profonde influence qu'il [Pascal Pia] avait exercée sur eux."

Op blz. 94 citeert Roger Grenier een passage uit *Het land van herkomst* over Viala (= Pia):

"Et il expliquait à son ami Eddy du Perron qu'il n'éprouvait pas la moindre "envie de lire de belles pages sur la dignité, la mission, la nature et tout ce qu'on voudra, du prolétariat; on peut mettre le plus grand talent à m'exposer tout cela, on ne m'ôtera pas de l'idée que cela ne tient pas face au sentiment que j'ai, moi, d'être un prolétaire, de l'avoir toujours été, d'avoir senti dès l'enfance la puanteur attachée à cet état."

Dit citaat komt uit de vertaling van Philippe Noble, verschenen in 1980, die Grenier kennelijk met vrucht heeft gelezen. Deze passage staat aan het einde van hoofdstuk 7:

"Ik heb alleen evenmin lust om te lezen wat de waardigheid, en de taak, en het wezen en zo meer is van het proletariaat; bij alles wat iemand mij met het grootste talent daarvan vertellen kan, denk ik toch dat niets opweegt tegen mijn eigen gevoel van proletariër te zijn, van het altijd geweest te zijn, met alle stank die er van kindsaf aan verbonden was."

3 Pascal Pia en E. du Perron